

ἀρχιεπισκοπῆς ὑπογραφή, λίαν οὐσα δυσζύμβλητος, ἀδύνατον ν' ἀναγνωσθῆ:

δεύτερον ἄξιον λόγου μνημειον ἐνόμισα τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τοῦ ναοῦ, οὗ τινος ὁ τίτλος οὕτως ἔχει: «Θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, νεωστὶ ἀναλωμασι καὶ δαπάνῃ Ἀντωνίου Βόρτολι μετατυπωθέν, καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διωρθωθέν. Καὶ ἀφιερωθέν τῷ ποτὲ μακκρωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ τῷ Νοταρχῆ. Ἐνετίησι, 1745. Παρὰ Νικολάῳ τῷ Σάρῳ ἀψμῆ. Conlicenza» κτλ. Ὅπισθεν τῆς πρώτης ταύτης σελίδος, ἐφ' ἧς ὁ τίτλος, διέκρινεν τὰν γραφικὸν χαρακτῆρα τοῦ πολυγραφοτάτου Καισαρίου τοῦ Δαπόντε, εἰς ὃν ἀνήκε τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ὅστις ἔγραψε ταῦτα: «Τὸ θεῖον τοῦτο καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀφιερῶθῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς φυλακῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ | Κωνσταντίνου Στεφάνου Δαπόντε, ἀναγνωστοῦ, μεγάλου Ἐκκλησιαρχοῦ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ | μεγάλου Καμινάρῃ τῆς Ἐκλαμπροτάτης Αὐθεντίας Μολδοβλαχίας, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Σκοπέλων, ὁποῦ ἦλθα εἰς φυλακὴν | ἐν ἔτει ἀψμῆ Ἰουνίου 6', ἡμέρα πέμπτη: ἀφοῦ ἔκαμα φυλακισμένος εἰς τοῦ μουτζούραγα τὴν φυλακὴν ἀπὸ τοῦ ἀψμῆ ἔτους | μαρτίου κζ', ἡμέρας παρασκευῆς διὰ, πενήντα πουργία ἄσπρα,¹ ὁποῦ μὲ ἀδίκησαν ὅ τε Ἰωάννης καὶ Πανκριώτης μωραίτσι | καὶ Γιαννῆς Ἰσπίρης κρητικὸς: τοὺς ὁποίους ἐξ ὅλης μου τῆς ψυχῆς καὶ καρδίας συγχωρῶ καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι: καὶ | παρακαλῶ σέ τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν ὁ ἀνάξιος λέγων. Κύριε μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην». Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Κούταλιν Εὐαγγέλιον ἀνήκον εἰς τὸν πολὺν Καισαρίον Δαπόντεν! Τίς οἶδεν εἰς τίνας ἑτέρας κόμας ἢ νήσους τί εὐρεθήσεται ὀλίγου ἢ πολλοῦ λόγου ἄξιον ἐγγράφον ἐκπατρισθὲν καὶ λανθάνον πάσας ἡμῶν τὰς πρὸς ἐξίχνευσιν παλαιῶν ἐγγράφων προσπαθείας!

(Ἀκολουθεῖ).

M. ΓΕΛΕΩΝ.

ΥΠΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ

ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

Ἄ Πλούταρχος ἔλεγε τὰ ἐξῆς:

Ἐπεὶ δὲ τὸ ἔθος τρόπον τινὰ φύσει τοῦ παρὰ φύσιν γέγονεν, οὗ δεῖ χρῆσθαι κρεωραγίαις πρὸς ἀποπλήρωσιν ὀρέξεως, ὡς περ λύκου, ἢ λέοντα, ἀλλ' ὅσον ὑπέρισμα καὶ διάζωμα τῆς τροφῆς ἐμβαλλομένους, ἑτέροις σιτίοις χρῆσθαι καὶ ὄφιοις, ἃ καὶ τῷ σώματι μᾶλλον ἐστὶν (καὶ) κατὰ φύσιν, καὶ τῆς ψυχῆς ἤττον ἀμβλύνει τὸ λογικόν, ὡς περ ἐκ λιτῆς καὶ ἐλαφρᾶς ὕλης ἀναπτόμενον.

Πρὸ χιλίων ἐνεκκοσίων λοιπὸν ἐτῶν ὁ Πλούταρχος εἶχε δίκαιον καὶ ὅ,τι δι' αὐτὸν ὑπῆρχε ἀπλή εἰκασία ἢ ἀποτέλεσμα πικρατηρήσεως, ἐπεκυρώθη εἶτε

διὰ τῶν δεδομένων, τῆς ἐπιστήμης. Ἡ κρεωραγία δὲν διευκολύνει τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐγκεφάλου. Καὶ πράγματι. Κατὰ τοὺς φυσιολόγους ὁ ἐν ταῖς τροφαῖς ἐνυπάρχων φωσφόρος ἐποτελεῖ τὴν πρωτίστην βῆσιν τῆς διανοητικῆς τροφῆς, τὸ δὲ ποσὸν τοῦ φωσφορικοῦ ὀξέος, ὅπερ περιέχεται εἰς 100 μέρη τροφῆς ἔχει ὡς ἐξῆς εἰς τὰς διαφορὰς τροφῆς.

ΤΡΟΦΑΙ ΖΩΙΚΑΙ.

Κρέας χοίρου, μενίδος (ρήγκας)	
καὶ μύτχου	0,50
Τυροὶ ἄπχοι	0,44
Κρέας πρόβειον, θηρευμάτων, ὄρνιθος, περιστερᾶς καὶ νήσσης	0,40
Κρέας πυχῆος βούς	0,35

ΤΡΟΦΑΙ ΦΥΤΙΚΑΙ.

Κύμασι ἐκλεπιδωμένοι, ἐρέβυνθοι, σίκαλις καὶ σίτοι	1,45 — 0,92
Καρύττα, ἀραβόσιτις, γεώμηλα	0,69
Φασόλοισι, φακῆ	0,52
* Ἀλευρον λεπτόν	0,45
* Ὄρυζα κεκαθαρμένη	0,20

* Ἄρα αἱ φυτικά τροφαὶ καθιστῶσιν ὑγιᾶ τὸ τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν (νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ): ἀποτελοῦσι τὴν τροφήν τῶν ἐργατῶν τῆς γῆς καὶ τῶν ἐργατῶν τῆς διανοίας. Παρὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην, δὲν ὑπερπληροῖ τὸν στόμαχον, διότι οὗτος κυρίως εἶναι προωρισμένος διὰ τὴν πέψιν τοῦ κρέατος, ἐνῶ ἡ πέψις τῶν ὀπωρῶν γίνεται κυρίως εἰς τὰ ἔντερα.

Πολλοὶ διεκεκριμένοι σοφοὶ καὶ συγγραφεῖς ὑπῆρξαν ὀπωροφάγοι κατὰ χρονικὸν διάστημα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον μακρόν, μεταξὺ δ' αὐτῶν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τὸν Φοντενέλλον καὶ Σεβρέλ, οἱ ὁποῖοι ἐζησαν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη, τὸν Μοντυόν, τὸν Βερναρδίνον Σαιν Πιέρ, τὸν Φραγκλινον, τὸν Νεύτωνα, ὅστις ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν καὶ συντάττων τὴν ὀπτικήν αὐτοῦ ἐξῆ δι' ἄρτου, ὀπωρῶν καὶ ὕδατος, τὸν Βολταίραν, τὸν Ρουσσώ, τὸν Μισελὲ καὶ ὄλους σχεδὸν τοὺς πατέρας τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ ὀλίγον ἀσκούμενος σωματικῶς δέον νὰ τρώγῃ καὶ ὀλίγον, ἐὰν φάγῃ πολὺ, ὑπόκειται εἰς ἀποπληξίαν, ποδάγραν, ψυμιάσιν, διαβήτην, ὑπερτροφίαν ὑπάρχει λοιπὸν ἀνάγκη μεγάλῃς ἀσκήσεως τῶν μυῶν διὰ τοὺς εἰς γραφικὴν ἐργασίαν ἀσχολουμένους, διὰ τοὺς διανοητικῶς ἐργαζομένους, τοσοῦτ' ἄλλο ὅσ' ὡς εἶπεν ὁ μέγας ἰατρός Σομὲλ, χιωνεῦαι τις τὸσον διὰ τῶν κνημῶν ὅσ' καὶ διὰ τοῦ στομάχου.

ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΔΙΑ ΤΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΤΡΟΦΗΣ.

Πλὴν τῶν ἀγίων καὶ τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, Παύλου τοῦ ἐρημίτου, τοῦ

1) Σχεδὸν ἑκατὸν γιλιᾶδες σημεριῶν φράγγων.

*) Ἰδε ἀρθ. 37, σελ. 746—748.

Ἀγίου Ἀντωνίου, οἱ ὅποιοι ἀπέθανον ἐν ἡλικίᾳ 98, 105 καὶ 113 ἐτῶν, καλογήρων, οἱ ὅποιοι σχεδὸν πάντες ἀποθνήσκουσιν ἐν βαθεῖ γήρατι, δύναται τις νὰ ἀναφέρει παραδείγματα μακροβιότητος ἄξια προσοχῆς.

Ὁ Ρουσσώ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Πατρικίου Ὀνεὶλ γεννηθέντος τῷ 1647 καὶ ἀποθάνοντος τῷ 1765 ἐν ἡλικίᾳ 113 ἐτῶν καὶ ἐπτάκις νυμφευθέντος. «Ἐτρόχη πάντοτε διὰ φυτῶν, κρέας δὲ δὲν ἔτρωγεν ἄλλ' ἢ ὅτε ἔδιδε δειπνον εἰς τοὺς συγγενεῖς του».

Κατὰ τὸν 15Γ αἰῶνα ὁ διάσημος Κορνάρος, ὅστις ἐν ἡλικίᾳ 86 ἐτῶν ἔγραψε τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ (Discorsi della vita sobria), ἀπέθικε ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἔτη γεγονώς, ἀρῶν ὑπεβλήθη εἰς τὴν αὐστηροτάτην φυτικὴν διαίταν, ἣτις ὑπεδείχθη σχεδὸν αὐτῷ ὑπὸ σοβαρῆς ἀσθενείας.

Παραλείπω πολλοὺς ἄλλους.

Ἡ φυτικὴ διαίτα παρατείνει τὸν βίον διότι δὲν ἔξαντλεῖ τὸν ὀργανισμόν καὶ διότι ἀπαλλάσσει πιθανῶς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τινων ἀσθενειῶν, ἐνῶ ἡ ἐναντίξ διαίτα προκαλεῖ αὐτάς, ὡς εἶπον ἀνωτέρω. Ἡ χολέρα καὶ ὁ κίτρινος πυρετὸς δὲν προσβάλλει λέγουσι, τοὺς φυτοφάγους, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένον ἐπιστημονικῶς.

ΕΠΙΠΡΑΞΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΙΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ἩΘΙΚΟΥ ΤΟΥ ἈΝΘΡΩΠΟΥ.

Ἐνεκαὶ ἑξῆς ἔτη π. Χ. ὁ Ὀμηρος διεζωγράφισε τὴν ἀγριότητα τῶν Κυκλώπων, κρεωφάγων καὶ τὴν ἀγαθότητα τῶν Λωτοφάγων, τρωγόντων τὸν λωτὸν (φυτὸν).

Ὁ Ρουσσώ λέγει ποῦ ὅτι οἱ λαοὶ ἀδοιοὶ τρώγουσι κρέας εἰσὶν ἐν γένει σκληρότεροι καὶ ἀγριώτεροι τῶν ἄλλων». Προστίθισιν ὅτι οἱ ἄγριοι εἶναι σκληροί, ὁ δὲ χαρακτὴρ αὐτῶν οὗτος προέρχεται μᾶλλον ἐκ τῆς διαίτης ἢ ἐκ τῶν ἡθῶν.

Τελευταῖον ἤδη ὁ ἰατρός Βερτιλλὸν διεπίστωσε διὰ στατιστικῶν κατηγορηματικῶν, ὅτι τὸ κακοῦργον πνεῦμα εὐρίσκειται εἰς ὑψιστον βαθμὸν παρὰ τοῖς ποιουμένοις κατὰ τὴν διαίτην τοῦ κρέατος.

Αἱ ἐπὶ τῶν ζῶων παρατηρήσεις φαίνονται πως ἀποδεικνύουσαι τὴν ἀκρίθειαν τῆς διαθεβαιώσεως ταύτης. Οἱ φύλακες κύνες εἰσὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον ἄγριοι ὅσα πλείοτερον τρώγουσι κρέας. Οἱ εἰς τὴν αὐτὴν διαίταν ὑποβαλλόμενοι χοῖροι γίνονται κακοὶ καὶ θηριώδεις, ἐνταῦθα δὲ ἔγκειται ἡ ἀρχὴ τῆς εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας γενομένης ἀπαγορεύσεως ὑπὸ τοῦ Μωυσεως, τοῦ μεγίστου ὑγιεινολόγου τοῦ κόσμου, τοῦ νὰ μὴ τρέφονται διὰ κρέατος χοίρου, ὅπερ ἦν θανατηφόρον διότι ἐτρέφετο τότε διὰ ζωϊκῶν οὐσιῶν.

ΕΠΙΠΡΑΞΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΙΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΩΡΑΙΟΤΗΤΟΣ.

Ἡ κατὰ τὴν διαίτην τοῦ κρέατος προκαλεῖ ἀναμφισβήτητος δερμικὰ νοσήματα ἐνῶ ἡ φυτοφαγία πρέχει εἰς τὸ δερμα δροσερότητα καὶ χρῶμα.

Αἱ κόραι τῆς Κάπρης εἰσὶ χαρίεσαι, δροσεραὶ καὶ εὐθυμοί. Ἐργάζονται ὡς κτήνη καὶ τρώγουσι ὑπὸν κρέας καὶ λαχανικὰ.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἑνκά, λέγεται ὅτι οἱ αὐτόχθονες τῆς Χιλῆς καὶ τῆς Περούβιας ἦσαν λαμπροὶ καὶ φιλήσυχου ἄνθρωποι. Αἱ γυναῖκες διετήρουν δροσερότητα νεανικὴν μέχρι πλέον τῆς ἐξηκονταετοῦς αὐτῶν ἡλικίας, ὅτε εἰσέτι ἠδύναντο νὰ καταστῶσι μητέρες.

Ὁ Ἐδμόνδος Ἀβοῦ διαζωγραφίζει ὡς ἐξῆς, κατὰ τι ἐπὶ τοῦ Νεῖλου ταξείδιον, τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐξήσκησεν ἐπ' αὐτοῦ, ἡ ὄψις ἀκαταπονήτων ἐργατῶν κατὰ τὴν ἡλικίαν τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ.

« Διατελοῦμεν ἑκατμχοὶ ἐπὶ τῇ πλαστικῇ αὐτῶν καλλονῇ. Ὅσοι ἄνδρες τόσα ἀγάλματα. Οἱ εὐρωπαϊοὶ ἀγαλματοποιοὶ παραπονοῦνται μὴ ἔχοντες πρότυπα. Διατί δὲν ἀπέρχονται εἰς τὸν Νεῖλον πρὸς ἐκζήτησιν αὐτῶν; Ὁ Ἀντίνοος φυλάσσει τὰς αἰγὰς ἐκεῖ, ὁ Ἀπόλων τοῦ Belvédère ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Μονομάχος σύρουσι τὸ ἄροτρον ἐκεῖ ἀντὶ 40 ἑκατοστῶν τοῦ φράγκου τὴν ἡμέραν ».

Καὶ ὁ διάσημος συγγραφεὺς προστίθισιν.

« Οἱ φελλάχοι τρώγουσι μόνον ἄλευρον ἀραβοσίτου καὶ σόργου ἀτελῶς ἀληθινομένου ἀνὰ μέσον δύο λίθων ».

Τοιαῦτα τὰ προτερήματα μετὰ τῆς φυτοφαγίας. Χρονολογεῖται ἀπὸ μακρῆς ἐποχῆς, διότι συνεστήθη πρὸ δισχιλίων καὶ πεντακοσίων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Πυθαγόρα, ὡς ἐκ τῆς πίστεως αὐτοῦ εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, διότι κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς συνεστήθη ὑπὸ τοῦ Σενέκα πρὸς ἀπειφυγὴν αὐτῶν ἐκ τῆς διαίτης φόνων ».

Δὲν πρόκειται βεβαίως ἐνταῦθα νὰ καταδικασθῶμεν εἰς τὴν διαίταν τῶν καλογήρων. Ἄλλ' ἀντὶ ἐν τῇ διαίτῃ ἡμῶν νὰ πρέχωμεν τὴν προτίμησιν εἰς τὸ κρέας, δεόν τὸνναντίον νὰ προτιμῶμεν τὴν φυτοφαγίαν. Ὅσοι δὲν δύνανται ἢ δὲν θέλουσι νὰ ὑπαχωθῶσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διαίταν ταύτην δύναται ν' ἀκολουθήσωσι τὴν ἐπομένην. Τὴν πρῶτην γαλατερά (σικολάταν ἢ κακὰ μετὰ γάλακτος, π. χ.) μεθ' ἐνὸς ὡσοῦ. Τὴν μεσημβρίαν ὀλίγον κρέας καὶ πολλὰ ὕσπρια. Τὴν ἐσπέραν ζωμὸν ἄπαχον καὶ πολλὰ εἶδη ὕσπριων, ἄνευ κρέατος· οἶνον ποσῶς, ἢ ὀλίγον. Τῇ μεσημβρίᾳ μετὰ τὸ γεῦμα κύαθον καφέ.

Τέλος πλὴν τῆς διαίτης ἐν τῷ φαγητῷ καὶ τῆς ἀσκήσεως τῶν μυῶνων, δεόν ὅσον τὸ δυνατόν τακτικώτερον νὰ κατακλίνηται τις καὶ νὰ ἐγείρηται ἐνωρίς, ὅπερ, κατὰ τινὰ ἀγγλικὴν παροιμίαν καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ὑγιᾶ, πλούσιον καὶ σώφρονα!

Ἐν τῇ ἀνελίξει τῶν σκέψεων τούτων μακρῶν πως καὶ ἑλλειπῶν ἔτι, δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψει ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐννοοῦσι ἀνὰ ζήσων ὀλίγα χρόνια καὶ καλά». Ἀπευθύνονται πρὸς θέλοντας νὰ ζήσωσι πολὺ καὶ ὑγειῶς. Ἄλλως τε εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ζῶσι διὰ νὰ τρώγουσι καὶ οὐχὶ νὰ τρώγουσι διὰ νὰ ζῶσι, δὲν εἶναι δύσκολον ν' ἀποδειχθῇ ὅτι διὰ τῆς φυτικῆς διαί-

της δύκαται τις νὰ ἔχη φαγητά πολυποικίλα καὶ εὐγεστότατα.

Κατὰ συνέπειαν ὁ ἕαν ἄνθρωπος ἐπιθυμῇ νὰ ἐξκολληθῆσιν δηλητηριαζόμενος, ν' αὐτοκτονῇ ἀντὶ ν' ἀποθνήσκῃ φυσικῶς εἶναι ἐλεύθερος. Οἱ φρόνιμοι ὅμως θὰ ἐνθυμῶνται τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Βολταίρου. «Ἡ δίκαια ἀξίζει πλείοτερον τῶν φαρμάκων», ὅπερ εἶναι ἡ ἐλευθέρια σχεδὸν μετὰφρασις τοῦ λατινικοῦ λογίου.

Modicus cibi, medicus sibi.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

Dr. D. . .

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΚΑΘΟΛΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ

φιλοσοφία - φιλολογικὴ*

Ὡστε καίπερ περὶ τὴν πραγματικότητα τὴν πεζογραφίαν ὡς τὰ πολλὰ στρέφομένην, ὅμως ὁρῶμεν αὐτὴν ἔσθ' ὅτε τέχνην καθισταμένην καὶ δὴ καλὴν, ἀλλ' ἐννοεῖται ὑποδεστέραν κατὰ τοῦτο τῆς ποιήσεως. Διότι ὡς τὰ φύσει φιλότεχνα ἔθνη τὰ τὰς βιωτικὰς ἀνάγκας ἐξυπηρετοῦντα χρειάθη, οἷον ἀγροεῖα, σκευὴ καὶ λοιπὰ τεχνουργοῦσιν ἀρμονίως, ὥστε διεγείρειν τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ἀμυδρῶς ἐξαγγέλλειν τὸ ἦθος τοῦ δημιουργοῦ ἔθνους, οὕτω καὶ ἐν τῇ πεζογραφίᾳ ταῦτό συμβαίνει γίγνεσθαι.

Ἡ πνευματικὴ αὕτη τάσις οὕτω διαφερόντως ἰσχυρὰ περὶ τῷ Ἑλλην. ἔθνεϊ περήγαγε ἀπὸ τῶν Περικλείων χρόνων καὶ εἶτα τὴν τέχνην τῆς πεζογραφίας, διότι καὶ ῥήτορες καὶ ἱστοριογράφοι καὶ φιλόσοφοι ἐσκόπουν ὡς τὰ πολλὰ μετὰδιδόναι τεχνικῶ σχήματι τὰς πρακτικὰς ἢ θεωρητικὰς αὐτῶν γνώσεις καὶ παρασκευάζειν τοιαύτην ἀρμονίαν τοῦ ὕψους τῆς τοῦ λόγου ὑποθέσει, ὥστε τὰ νοήματα καὶ τὰ βουλεύματα τοῦ λόγου ὡς τόνον μουσικὸν ἀρμονικώτατα προσάδειν ταῖς ἐνεργείαις τῆς διανοίας ἢ, ἕνα σαφέστερον ἐκφρασθῶμεν, ἢ προσγινομένη ἐντύπωσις τοῦ θυμικοῦ τῆς ψυχῆς ἐκ τῆς τοιαύτης τεχνικῆς ἐξεργασίας τῶν πεζῶν συγγραμμάτων ἢ ἀκριβῶς ἀνάλογος τῷ πρακτικῷ ἢ θεωρητικῷ αὐτῶν σκοπῷ, ὥσπερ ἡ ἐκ τῆς θέας καλοῦ τινος οἰκοδομήματος ἐντύπωσις ἐστὶν ἀνάλογος τῷ σκοπῷ αὐτοῦ.

Εἰς τὴν προαγωγὴν δὲ καὶ τελείωσιν τοῦ τεχνικοῦ Ἑλληνόσ λόγου πολλοὶ συνέβαλλοντο, ἀλλ' οἱ παραστάται τῶν τριῶν διακεκριμένων ἐποχῶν (ἀρχαίης, μέσης καὶ νεωτέρας) τῆς Ἀττικῆς μάλιστα πεζογραφίας εἰσὶ οἶδε· τῆς μὲν πρώτης ὁ Περικλῆς, Ἀντιφῶν καὶ ὁ Θουκυδίδης, τῆς δὲ μέσης ὁ Πλάτων, ὁ Λυσίας

καὶ ὁ Ἰσοκράτης, τῆς δὲ νεωτέρας ὁ Δημοσθένης, ὁ Αἰσχίνης καὶ ὁ Δημάδης.

Ὁμολογητέον δ' ἐνταῦθα ὅτι εἰς τὴν περαιτέρω τεχνικὴν προαγωγὴν τοῦ πεζοῦ Ἑλλήνος λόγου ἐν τοῖς τὰ μάλιστα συνεβάλλοντο καὶ οἱ σοφισταὶ ὧν ἡ καθόλου μὲν ἐπίδρασις τῷ πνεύματι καὶ τοῖς φρονήμασι τῶν χρόνων ἦν λίαν βλαβερὰ, ἀλλ' εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς τεχνικῆς πεζογραφίας πολλὰ οἱ ἄνδρες τέως οὕα ὄντα συνεισήνεγκον. Οἱ σοφισταὶ ἔδωκαν τὴν πρώτην ὠθησιν εἰς τὴν τεχνικὴν κατασκευὴν πεζογραφικοῦ ὕψους, ἥτις εἰ καὶ τὸ πρῶτον ἐξοκειλάσα τῆς εὐθείας, ἤγαγεν ὅμως τὸν λόγον οὐδὲν ἥττον κατὰ μικρὸν εἰς τὸν τελειώτατον χαρακτῆρα τοῦ Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους. Πρῶτοι οἱ σοφισταὶ τῆς κυρίως Ἑλλάδος καὶ οἱ Σικελιώται κατέστησαν τὴν γλῶσσαν ἀντικείμενον σπουδῆς, τῶν μὲν ἀπιδόντων τῇ γραμματικῇ ὀρθότητι (ὀρθοεπέειχ), τῶν δὲ τῷ τεχνικῷ κάλλει καὶ τῇ χάριτι τοῦ λόγου ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτοῦ (καλλιεπέειχ). — Οἷον, Πρωταγόρας ὁ Ἀβδηρίτης θεωρητικῶς ἀσχολούμενος εὐρεῖν ἐν τῇ γλώσσῃ γραμματικὴν ὀρθότητα (ὀρθοεπέειχ) ἐν τῇ πράξει — ἤτερον τοῦτο — ἦν τοσοῦτω ἀνακατεπταμένος, ὥστε μίτην ἀγωνίζετο ὁ Σωκράτης περὶ Πλάτωνι ἀναστρεῖλαι τὴν μακρολογίαν αὐτοῦ διὰ τῆς διαλεκτικῆς. Πρόδικος δ' ὁ Κεῖος ἠσχολεῖτο μᾶλλον περὶ τὰ σημανόμενα τῶν λέξεων, τὴν ἀκριβῆ χρῆσιν τῶν ὀνομάτων καὶ τὴν διάκρισιν τῶν συνωνύμων, ὧν οἱ λόγοι αὐτοῦ βρῖθουσι, ὡς ἐστὶ τεκμηριωθῆαι ἐκ τοῦ Πρωταγόρου τοῦ Πλάτωνος, ἐν ᾧ περ μετὰ πολλῆς εἰρωνείας ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ ἀπομιμείται τὸ ὕψος αὐτοῦ. Γοργίας δ' ὁ Λεοντίνος ἐσπούδαζε περὶ τὴν κομψότητα ἐν τῇ καθόλου κατασκευῇ τοῦ λόγου, τὴν καλλιεπέειχ δῆλον τὴν τὰς ἀκοῆς γοητεύουσαν. Τοσοῦτον δ' ἐθελξε οὐ μόνον τὴν ἀκοὴν ἀλλὰ καὶ τὴν διάνοιαν τῶν πρὸς τὰς φιλολογικὰς χάριτας σφοδρὰ εὐκισθήτων Ἑλλήνων διὰ τὸ λαμπρὸν τῶν λέξεων, τὴν τεχνικὴν τῶν περιόδων σύνθεσιν, ὥστε ἐπὶ πολὺ οἱ ἄνθρωποι οὐδόλωσ τὸν νοῦν αὐτῶν προσείχον τοῖς κενοῖς καὶ ὑποψύχοις αὐτοῦ νοήμασι. Καὶ ἡ ἀκοὴ δὲ τῶν Ἑλλήνων οὕσα ἐκπαλαί εἰθισμένη εἰς μόνην τὴν ἀκρόασιν ποιημάτων, ἐφίετο καὶ τὴν πεζογραφίαν κοινωεῖν ταῖς ιδιότησι τῆς ποιήσεως καὶ πρέχειν ὁμοίαν ἐντύπωσιν. Ὅπερ ἄριστα εἰδὼς ὁ Γοργίας ἐπὶ πλείστον τοὺς καινοθῆρας Ἀθηναίους ἐλάνθηνεν ἐμπλεως στρεβλῶν διδαγμάτων καθιστάς σὺν τοῖς ἐταίροις αὐτοῦ, περὶ ὧν οὐ τοῦ παρόντος.

— Ἐπκνίωμεν ὅθεν ἐξοκειλάμεν.

Ἐχάσωμεν τὴν πεζογραφίαν χαίρειν καὶ περὶ τῆς ποιητικῆς τὸν λόγον στρέψωμεν. Δηνρέσκαμεν τὴν ποιητικὴν εἰς ἔπος, δράμα καὶ μέλος (ὁ ἑ. λυρικὴν ποίησιν). Τὰ τρία ταῦτα κεφαλαίωδη γένη τῆς ποιήσεως διαγιγνώσκει τρεῖς διαφόρους περιόδους τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, διότι τὸ πνεῦμα ἐκάστης ἐποχῆς, ὡς γνωστόν, ἐκδηλοῦται σαφέστερον καὶ πιστότερον ἐν τῇ ποιήσει μᾶλλον ἢ ἐν οἰωδῆποτε ἄλλῳ γένει τῆς πεζογραφίας. Καὶ τὸ μὲν ἔπος ἤμασε καθ' οὗς χρό-

*) Ἴδε ἀριθ. 37, σελ. 724—726.